

transnational corporations and industrial and financial groups. The peculiarities of the current legislation allow large and medium-sized businesses to profitably take financial resources outside of Ukraine and accumulate them on the territory of other countries. The result of this is the outflow of capital from the Ukrainian market, an increase in the number of fictitious transactions, a decrease in budget revenues, monopolization and an almost complete absence of real investments. But the latest studies [3, 4] confirm that the introduction of control over transfer pricing in Ukraine has a positive effect on the volumes of controlled exports and imports and limits the outflow of national capital.

Globalization processes are an important factor in the development of transfer pricing processes in international corporations. Therefore, problems related to transfer pricing will remain relevant in the future both for international companies and for national fiscal authorities and tax consultants. Analysis of the legislation of different countries in the field of control of transfer pricing and practice made it possible to determine the diversity in control methods, types of restrictions for external operations and types of controlled prices. This indicates the specificity of the implementation of control over transfer pricing depending on the level of economic development of the country, the experience of tax control of multinational corporations, the degree of involvement in international trade.

The European integration direction of Ukraine's development determines the need for the implementation of foreign experience in matters of transfer pricing control, which can be reduced to the following proposals: development of types of simplifications for enterprises that report on controlled transactions and transfer pricing; formation of the national standard for the preparation of the Report on controlled transactions; development of clear methods of applying transfer pricing methods for taxation purposes.

References

1. Fesenko V. V., Kryvoruchko V. V. The method of comparative uncontrolled price as a tool for justifying transfer prices in foreign economic transactions. *Economic space*. 2017. № 123. P. 40–51.
2. Fesenko V. V., Myhal Y. I. International experience of transfer pricing audit and control. *Problems of the economy*. 2019. № 4(42). P. 216–222.
3. Grechko A. V. Transfer pricing mechanism in Ukraine as a tool for controlling transactions between related parties. *Economic Bulletin of the National Technical University of Ukraine «Kyiv Polytechnic Institute»*. 2016. № 13. P. 85–91.
4. URL: https://aeaep.com.ua/wp-content/uploads/2015/03/TRANSFER-PRICING_29082013.pdf

JEL classification: O33; O57; E20

Максим Кочевой

к.е.н., доцент кафедри маркетингу та міжнародної логістики,
maxk2000@ukr.net

Олександр Обнявко

к.е.н., доцент кафедри маркетингу та міжнародної логістики,
Одеський національний економічний університет (Україна)

ЗМІЦНЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

STRENGTHENING UKRAINE'S COMPETITIVENESS IN THE CURRENT ENVIRONMENT

Анотація. Україна активно займається вибором пріоритетних напрямків інтеграції в світове співтовариство та забезпечення конкурентоспроможності своєї економіки. Конкурентоспроможність оцінюється найбільшими міжнародними інститутами, а на конкурентоспроможність

впливають зміни у світовому просторі та зростаюча складність залучення ресурсів. За останні роки конкурентоспроможність України показала негативну тенденцію, знижуючись у світовому рейтингу. Щоб знизити залежність від експорту ресурсів та покращити конкурентоспроможність, рекомендується використовувати високі технології, диверсифікувати експорт, підвищувати стабільність та боротися з корупцією.

Abstract. Ukraine is actively engaged in choosing priority areas for integration into the global community and ensuring the competitiveness of its economy. Competitiveness is assessed by major international institutions, and competitiveness is affected by changes in the global environment and the growing complexity of attracting resources. In recent years, Ukraine's competitiveness has shown a negative trend, declining in the global ranking. In order to reduce dependence on resource exports and improve competitiveness, it is recommended to use high technologies, diversify exports, increase stability, and fight corruption.

В умовах активного включення України в міжнародний поділ праці однією з ключових проблем є вибір пріоритетних напрямків інтеграції у світове співтовариство, забезпечення довгострокової конкурентоспроможності української економіки, інструментів її формування. У цих умовах саме на базі критерію конкурентоспроможності розподіляється світової дохід між країнами, регулюються суперечності і проблеми, розвивається економіка.

У даний час питанням конкурентоспроможності займаються найбільші міжнародні інститути, яким допомагають національні інститути більш ніж 100 країн світу; перелік країн, конкурентоспроможність яких оцінюється, включає більшість країн світу, в яких виробляється більше 90 % світового ВВП.

На конкурентоспроможність України впливають постійні динамічні зміни у світовому просторі, економічному, політичному та технологічному середовищі, зростаюча складність залучення обмежених ресурсів, що потребують активної та цілеспрямованої адаптації національної економіки до функціонування та розвитку в таких умовах.

Динаміка глобального індексу конкурентоспроможності та конкурентних позицій нашої країни показала, що конкурентоспроможність і рейтинг України за останні 12 років (2007–2019 рр.) проявили негативну тенденцію: рейтинг країни знизився на 12 позицій (з 73 місця в 2007 р. перемістився на 85 місце в 2019 р.) (рис. 1).

Рис. 1. Динаміка рейтингу Глобального індексу конкурентоспроможності України в 2007–2019 рр.

Джерело: складено авторами за [1–12]

З наведених даних випливає, що в умовах високої залежності економіки України, що експортує ресурси, від кон'юнктури світових товарних ринків на ці товари, кращими заходами, спрямованими на зниження цієї залежності, є, в тому числі, використання високих технологій та інновацій, підвищення диверсифікації експорту товарів і послуг, підвищення макроекономічної стабільності, посилення боротьби з корупцією, підвищення політичної стабільності.

Найпроблемнішими сферами в посиленні конкурентоспроможності України залишаються: макроекономічна і політична стабільність, інфляція, значні масштаби тіньової економіки, корупція, відсутність фінансування, високий рівень оподаткування, відтік кваліфікованих фахівців, бюрократизм і надмірне регулювання на міжрегіональному та внутрішньому регіональному рівнях; поглиблення диспропорцій, які свідчать про структурні недоліки в ключових факторах конкурентоспроможності.

Макроекономічне регулювання створило несприятливе конкурентне середовище через жорстокий фінансовий тиск, суперечливість і непередбачуваність нормативно-правових актів регулювання економікою, що зумовлює не тільки негативний вплив на рівень конкурентоспроможності вітчизняних підприємства та національної економіки в цілому, а й сприяє появі інших проблем, пов'язаних із впливом національних ресурсів (праці, капіталу та сировини) за кордон та зростання тіньового сектору економіки України.

Основні напрямки зміцнення конкурентоспроможності національної економіки:

- з метою вдосконалення механізму протидії корупції доцільно підготувати окремий нормативно-правовий акт, який регулює лобістську діяльність, а також вдосконалення методики оцінки ефективності внутрішніх систем виявлення і профілактики корупційних ризиків в державних органах та органах місцевого самоврядування, муніципальних утвореннях;

- становлення внутрішнього ринку на основі переорієнтації експортно-орієнтованих підприємств на задоволення внутрішніх потреб населення, розвиток тих галузей виробництва, які недовикористовують потенціал і не отримали виходу на міжнародні ринки. Розвивати імпортозаміщення в галузях, що мають такий потенціал — машинобудування, авіаційної, транспортної, сільськогосподарської;

- формування стратегії розвитку промисловості України, спрямованої на зміцнення конкурентоспроможності національної економіки, здатної в умовах євроінтеграції та зростання відкритості економіки вирішувати завдання соціально-економічного розвитку та утвердження України як високотехнологічної держави;

- перехід до інноваційної моделі розвитку економіки країни шляхом залучення прямих іноземних інвестицій, удосконалення законодавства в сфері залучення інвестицій, розвиток інвестиційного ринку, розвиток державно-приватного партнерства.

Література

1. The Global Competitiveness Report 2008–2009. — Режим доступу: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2008-09.pdf
2. The Global Competitiveness Report 2009–2010. — Режим доступу: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2009-10.pdf
3. The Global Competitiveness Report 2010–2011. — Режим доступу: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2010-11.pdf
4. The Global Competitiveness Report 2011–2012. — Режим доступу: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GCR_Report_2011-12.pdf
5. The Global Competitiveness Report 2012–2013. — Режим доступу: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2012-13.pdf
6. The Global Competitiveness Report 2013–2014. — Режим доступу: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2013-14.pdf
7. The Global Competitiveness Report 2014–2015. — Режим доступу: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2014-15.pdf
8. The Global Competitiveness Report 2015–2016. — Режим доступу: http://www3.weforum.org/docs/gcr/2015-2016/Global_Competitiveness_Report_2015-2016.pdf
9. The Global Competitiveness Report 2016–2017. — Режим доступу: http://www3.weforum.org/docs/GCR2016-2017/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2016-2017_FINAL.pdf
10. The Global Competitiveness Report 2017–2018. — Режим доступу: <http://www3.weforum.org/docs/GCR2017-2018/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2017%E2%80%932018.pdf>

11. The Global Competitiveness Report 2018. — Режим доступу: <https://www3.weforum.org/docs/GCR2018/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2018.pdf>
12. The Global Competitiveness Report 2019. — Режим доступу: https://www3.weforum.org/docs/WEF_TheGlobalCompetitivenessReport2019.pdf

JEL Classification: J01, Z11

Володимир Кукоба,
д.е.н., професор,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, Україна,
Volodymyr Kukoba,
Doctor of Science in Economics, Professor,
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman, Ukraine
kuk015@ukr.net

ЧИ ВИЗНАЧАЄТЕ ВИ ОРГАНІЗАЦІЙНУ НАДІЙНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА?

ARE YOU DETERMINE THE ORGANIZATIONAL RELIABILITY OF THE ENTERPRISE?

Анотація. Обґрунтовано введення у наукову методологію новітнього показника організаційної надійності підприємства, який дозволить визначати стійкість його упорядкованої діяльності до негативного впливу зовнішнього ринкового середовища. Рекомендовано розробити методику розрахунку оціночного показника організаційної надійності підприємства за чотирма складовими.

Abstract. The introduction into the scientific methodology of the latest indicator of organizational reliability of the enterprise, which will determine the stability of its ordered activity to the negative impact of the external market environment, is substantiated. It is recommended to develop a methodology for calculating the estimated indicator of organizational reliability of the enterprise in four components.

Багато десятиліть ми проектуємо та перепроєктовуємо організації та їхню організованість, удосконалюємо порядок виконання різних дій та адаптуємо системи до функціонування у змінюваних умовах. Підприємства постійно упорядковують свої організаційні структури та стратегії діяльності, покращують свої можливості, довгострокову гнучкість і оперативність бізнес-процесів для власного сталого розвитку. При цьому, сталість розвитку компанії ґрунтується на стійкій продуктивності компанії, що базується на адаптивних активах, стабільних і повторюваних процесах виробництва, обслуговування та управління, а також добре навченому та кваліфікованому персоналі. Стійкість внутрішніх систем підприємства їх адаптивність і стабільність забезпечується надійністю цих систем та їх складових.

Протягом довготривалих дизайнерсько-проектних і реінжинірингових студій організацій науковці і практики вишукували способи забезпечення сталості розвитку компаній, але жодного разу ними не розглядався аспект надійності функціонування організації, як групи індивідуумів, після її упорядкування або забезпечення надійності утримання в упорядкованому стані організації-системи. З огляду на це важливим є розробка ефективних методів визначення рівня надійності бізнесових систем різної складності, які зазвичай мають різні механізми відмов, щоб забезпечити адекватну продуктивність при екстремальних і невизначених вимогах. Таким чином, оцінювання та прогнозування надійності функціонування системи є найважливішим аспектом проектної та виробничої діяльності, новітнім напрямом в організаційному проектуванні підприємств.

Традиційно термін «надійність» використовується у інженерному аспекті і передбачає його розуміння, як властивість технічних об'єктів зберігати у часі в установлених межах значення всіх параметрів, які характеризують здатність виконувати потрібні функції в заданих режимах та умовах застосування, технічного обслуговування, зберігання та транспортування [1]. Це слово з середини ХІХ сторіччя використовувалась як характеристика стійкості особи [3]. У першій половині двадцятого сторіччя воно стало терміном, що пов'язаний з повторю-